

**VI Міжнародна науково-практична конференція
«Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управління
персоналом»**

**СЕКЦІЯ 3
ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА
ПРАКТИКИ**

***Наталія Гапак**, к.е.н., доцент
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна
Ірина Дебель, студентка 3 курсу
спеціальність 051 Економіка
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна*

ВПЛИВ ВІЙНИ НА БАНКРУТСТВО УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Банкрутство підприємств не є раптовим і неочікуваним явищем. Зазвичай, такий критичний стан суб'єктів господарювання є прогнозований і викликаний рядом внутрішніх та зовнішніх чинників. Після повномасштабного вторгнення РФ рівень банкрутства українських компаній зріс через об'єктивні на те причини. З березня 2022 року по листопад 2023 року процес закриття почали 6482 підприємства. Київ є абсолютним лідером у рейтингу по кількості закритих бізнесів – це 893 справи. Друге місце одержала Львівська область – 526 закритих підприємств, третє – Дніпропетровщина - 479. Наймасштабніший бізнес, який був вимушений припинити свою діяльність, – це Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча [1].

При зіставленні третього кварталу 2023 року з попереднім видно позитивну тенденцію до зниження кількості підприємств, що були оголошені банкрутами. Зниження відбулося на 5.8% [2].

Причин банкрутства є багато, вони можуть бути пов'язані з внутрішніми факторами, тобто проблемами у самій структурній організації підприємства,

або можуть бути викликані під впливом зовнішніх чинників, як от наприклад, війна у країні. Такі екзогенні фактори вони є найбільш небезпечні, так як підприємство, на відміну від внутрішніх чинників, не може на них впливати, воно може лише реагувати на них [3].

Першочергово, воєнний стан вплинув на всю національну економіку, і як результат, страждають і національні організації. Демографічні показники змінилися, тобто відбулися мобілізаційні процеси та значний відтік населення за кордон. Цей факт залишив вагомий відбиток на формування попиту і пропозиції на різних ринках, і на товарному та ринку праці. Зміна економічної ситуації, а саме збільшення інфляції, стало тягарем для підприємств у фінансовому плані, так як попит на готову продукцію зменшився, а вартість експорту та витрат, пов'язаних з транспортуванням, збільшилася [3].

Ще одним важливим фактором, який впливає на імовірність банкрутства, є те, що всі об'єкти права власності рф та її резидентів на території України були вилучені, а той капітал, який сформований за рахунок рф, має бути конфіскований. Як результат, працівники, задіяні в даній організації, виходять із ринку праці [3].

Бойові дії породжують високі ризики, адже завдають не лише фінансової шкоди у зв'язку зміни економічної кон'юнктури, вони також завдають великої матеріальної шкоди, тобто відбувається руйнація фізичних активів суб'єктів господарювання. Підприємства, які знаходяться під окупацією або на ризикових територіях України, є інвестиційно непривабливі для національних та іноземних інвесторів. Тобто, швидке залучення коштів за рахунок випуску цінних паперів для покращення своєї діяльності унеможлиблюється. У липні 2023 року відбулося дослідження стану українського бізнесу. Дослідження Mastercard SME Index показало, що 39%

малого та середнього бізнесу вимушені призупинити свою діяльність. Відповідно до опитування, для вітчизняних підприємств необхідні нові замовлення та ринки збуту (на це вказало 56% опитаних), фінансова підтримка (33%) та допомога з логістикою (23%) [4].

Ще одним вагомим фактором банкрутства є рівень логістичної інфраструктури в умовах воєнного стану. Тобто логістичні шляхи та постачання, їх ланцюги деформовані. Особливо це стосується експортних поставок за допомогою морських шляхів, а останнім часом і автомобільних шляхів в окремих країнах (Польща). Узбережжя Азовського та Чорного морів окуповане, і це принесло великий фінансовий удар для потужних сільськогосподарських та промислових підприємств України. У список постраждалих організацій від повномасштабного вторгнення входить аграрний та металургійний сектор економіки України. Так, наприклад, заміновані поля не можуть бути використані для подальшої експлуатації [3].

В даних умовах для підприємств необхідна допомога з боку держави, тому вона максимально намагається стимулювати і підтримати український бізнес за допомогою спрощеної системи оподаткування, програми доступних кредитів та програми «Релокація бізнесу». Від початку повномасштабного вторгнення 800 підприємств було релоковано з небезпечних регіонів за підтримки держави. Опираючись на статистичні дані, Харківська область є лідером по кількості бізнесів, які були переміщені. Після неї іде Київська та Донецька області. Релокація підприємств спрямована на такі регіони як Закарпатська, Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька області, які визнані тилowymi [5].

Список використаних джерел:

1. OpenDataBot. (2023,8 грудня). Банкрути та закриті компанії 2023 року. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/bankrupts-and-closed-companies-2023>.

2. Банкрутства підприємств у 3-му кварталі 2023 року: спад, реєстрації – зростання. Онлайн видання The EU Reporter. (2023, 21 листопада). URL: <https://uk.eureporter.co/business/2023/11/21/q3-2023-business-bankruptcies-down-registrations-up/>

3. Стащук О.В., Шостак Л.В., Булик Д.В. Банкрутство підприємств в умовах воєнного стану. Електронний журнал «Економіка та суспільство» Випуск# 44 / 2022 DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-29>

4. Андреева Інга. Ріст попри кризу: чому український малий і середній бізнес вистійть та переможе. 23 вересня, 2022. Онлайн видання Економічна правда. URL: <https://cutt.ly/SN8zhK9>

5. Міністерство економіки України. За рік війни ВВП впав більш ніж на 30%. 02.03.2023 Офіційний веб-сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=a700c206-722a-4752-b5bb-78a1063ae9db&title=ZaRikViiniVBilsh>